

***DWUZNACZNY UROK
LISTY CZASOPISM
PUNKTOWANYCH***

GRZEGORZ RACKI

INSTYTUT PALEOBIOLOGII PAN

KOMITET NAUKOZNASTWA PAN

100 TYSIĘCY CZASOPISM NA ŚWIECIE?

Buried under the weight of their own journals.

RACKI, G. **Z listy filadelfijskiej.**
Sprawy Nauki. 1999, nr 9,
s. 8-10.

RACKI, G. Jak podwyższyć
impact factor czasopisma
(i ministerialne dotacje dla
instytutu)?
Sprawy Nauki. 2009 nr 2,
s. 33-41.

Polskie czasopisma w Journal Citation Reports Science Edition 1994–2007

Rocznik	Całkowita liczba czasopism	Liczba polskich czasopism	Procentowy udział Polski
1994	4513	18	0,40
1995	4623	21	0,45
1996	4779	21	0,44
1997	4963	22	0,44
1998	5467	31	0,57
1999	5550	31	0,56
2000	5684	34	0,60
2001	5748	37	0,64
2002	5876	43	0,73
2003	5907	44	0,74
2004	5968	49	0,82
2005	6088	53	0,87
2006	6164	54	0,88
2007	6417	59	0,92

EFEKT „DYKTATU FILADELFII”:

Z 22. polskich tytułów w indeksach cytowań ISI w 1995 roku – 3 w I-II kategorii

Z 60. polskich tytułów w indeksach cytowań ISI w 2005 roku – 9 w I-II kategorii

Ranking polskich czasopism według znormalizowanego wskaźnika poziomu IF na podstawie Journal Citation Reports (JCR) 2007

Lp.	Tytuł czasopisma	Wydawca	Impact Factor (IF) 2007	Procentowy udział samocytowań	Dyscyplina (M) miejsce w grupie czasopism/(L) liczebność grupy czasopism	Względny wskaźnik poziomu [(L-M) x100/L]
Kategoria I (pierwszy kwartył w rankingu IF)						
1	„Journal of Physiology and Pharmacology”	TN (U)	4,466	37,2	Physiology (7/78)	91,0
Kategoria II (drugi kwartył w rankingu IF)						
2	„Acta Palaeontologica Polonica”	IPAN	1,067	8,6	Paleontology (14/40)	65,0
3	“Opto-Electronics Review”	U (TN) WK–WZ RFN	1,011	9,6	Engineering, Electrical & Electronic (83-85/227)	63,0
4	„Acta Astronomica”	TN (U)	1,980	12,1	Astronomy & Astrophysics (19/48)	60,4
5	„Polimery”	JBR	1,376	78,4	Polymer Sci. (32/74)	56,8
6	„Studia Mathematica”	IPAN	0,568	10,9	Mathematics (91/207)	56,0
7	“Pharmacological Reports”	IPAN	2,290	33,7	Pharmacology & Pharmacy (93/205)	54,6
8	„Fundamenta Informaticae”	TN (U)–WZ Holandia	0,693	17,7	Mathematics, Applied (82/165)	50,3
9	„Acta Ornithologica”	IPAN	0,745	40,0	Ornithology (9-10/19)	50,0
Kategoria III (trzeci kwartył w rankingu IF)						
10	„Acta Geologica Polonica”	KPAN (U)–WK	0,786	30,3	Geology (21/40)	47,5
11	“Topological Methods in Nonlinear Analysis”	U	0,500	18,2	Mathematics (110/207)	46,9
12	„Fundamenta Mathematicae”	IPAN	0,487	13,8	Mathematics (113/207)	45,4
13	„Geological Quarterly”	JBR	0,712	22,8	Geology (23/40)	42,5
14	„Medical Science Monitor”	WZ USA	1,607	15,2	Medicine, Research & Experimental (48/81)	40,7
15	„Acta Chiropterologica”	IPAN	0,857	36,4	Zoology (74/124)	40,3

Współczynnik wpływu (impact factor; IF): średnią częstotliwość cytowań rocznie jednej pracy ogłoszonej w danym periodyku, wyliczaną dla jego dwóch poprzednich roczników.

Dwa sposoby manipulacji $IF = Ci/A$:

- Zwiększenie licznika = wzrost liczby cytowań „impaktowych” **Ci**
- Zmniejszenie mianownika = obniżenie liczby artykułów **A**.

NAJPROSTSZY SPOSÓB – ZWIĘKSZENIE SAMOCYTOWAŃ

Już **20 proc. poziom udziału samocytowań** w IF należy traktować jako znaczny, gdyż osiąga go zaledwie 18 proc. z 5876 indeksowanych tytułów z dziedzin przyrodniczych i ścisłych (średnia 12,4 proc., mediana 9 proc.).

Analizując w tym kontekście **polskie czasopisma** z JCR 2007, wskaźniki samocytowalności budzą frustrację: 27 z 59. przekracza próg przyzwoitości, a 7 – co najmniej dwukrotnie (średnia 22,6 proc., mediana 19,1 proc.).

A zatem: ta sama tematyka i ten sam zespół autorów, a nie WZROST udziału w międzynarodowym transferze wiedzy.

**Ranking polskich czasopism według znormalizowanego wskaźnika poziomu IF
(cieniowaniem wyróżniono czasopisma o podwyższonym wskaźniku samocytowań).**

Lp	Tytuł czasopisma	Wydawca	Impact Factor (IF) 2007	Procentowy udział samocytowań	Dyscyplina (M) miejsce w grupie czasopism/(L) liczebność grupy czasopism	Względny wskaźnik poziomu [(L-M) x100/L]
Kategoria I (pierwszy kwartył w rankingu IF)						
1	„Journal of Physiology and Pharmacology”	TN (U)	4,466	37,2	Physiology (7/78)	91,0
Kategoria II (drugi kwartył w rankingu IF)						
2	„Acta Palaeontologica Polonica”	IPAN	1,067	8,6	Paleontology (14/40)	65,0
3	“Opto-Electronics Review“	U (TN) WK–WZ RFN	1,011	9,6	Engineering, Electrical & Electronic (83-85/227)	63,0
4	„Acta Astronomica”	TN (U)	1,980	12,1	Astronomy & Astrophysics (19/48)	60,4
5	„Polimery”	JBR	1,376	78,4	Polymer Sci. (32/74)	56,8
6	„Studia Mathematica”	IPAN	0,568	10,9	Mathematics (91/207)	56,0
7	“Pharmacological Reports”	IPAN	2,290	33,7	Pharmacology & Pharmacy (93/205)	54,6
8	„Fundamenta Informaticae”	TN (U)–WZ Holandia	0,693	17,7	Mathematics, Applied (82/165)	50,3
9	„Acta Ornithologica”	IPAN	0,745	40,0	Ornithology (9-10/19)	50,0
Kategoria III (trzeci kwartył w rankingu IF)						
10	„Acta Geologica Polonica”	KPAN (U)–WK	0,786	30,3	Geology (21/40)	47,5
11	“Topological Methods in Nonlinear Analysis”	U	0,500	18,2	Mathematics (110/207)	46,9
12	„Fundamenta Mathematicae”	IPAN	0,487	13,8	Mathematics (113/207)	45,4
13	„Geological Quarterly”	JBR	0,712	22,8	Geology (23/40)	42,5
14	„Medical Science Monitor”	WZ USA	1,607	15,2	Medicine, Research & Experimental (48/81)	40,7
15	„Acta Chiropterologica”	IPAN	0,857	36,4	Zoology (74/124)	40,3

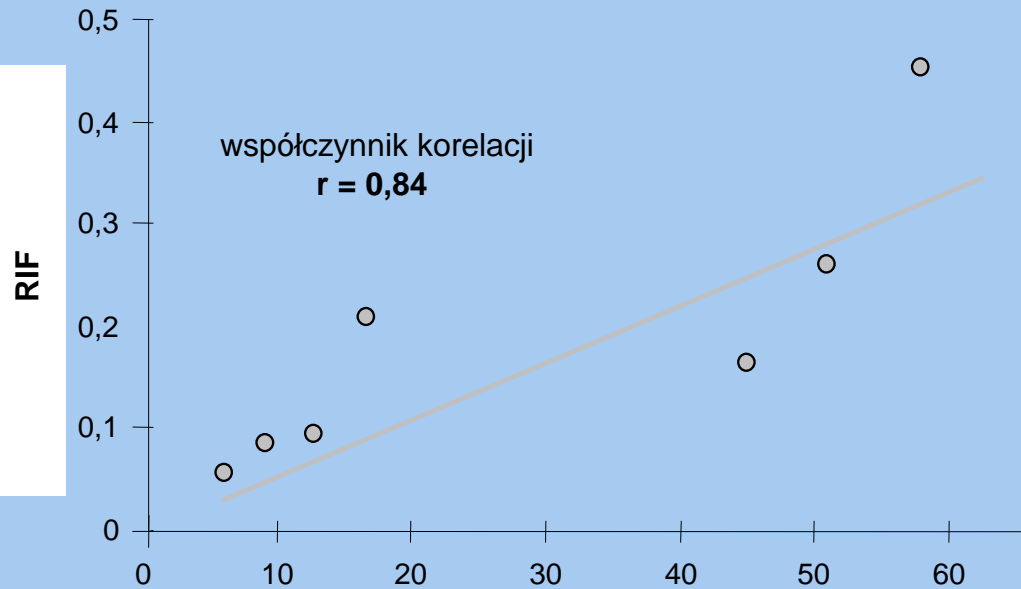
Miesięcznik Instytutu Chemii Przemysłowej „Polimery”

- Sześciokrotny wzrost IF w dekadzie 1997-2007 (z 0,224 do 1,376!)
- Awans w rankingach czasopism MNiSzW z IV do II kategorii (tzn. z 10 do 20 pkt.).

POMIMO

- ? tylko częściowej anglojęzyczności
- ? niezmiennie nikłego umiędzynarodowienia artykułów (16,9 proc. w latach 2005–2008).

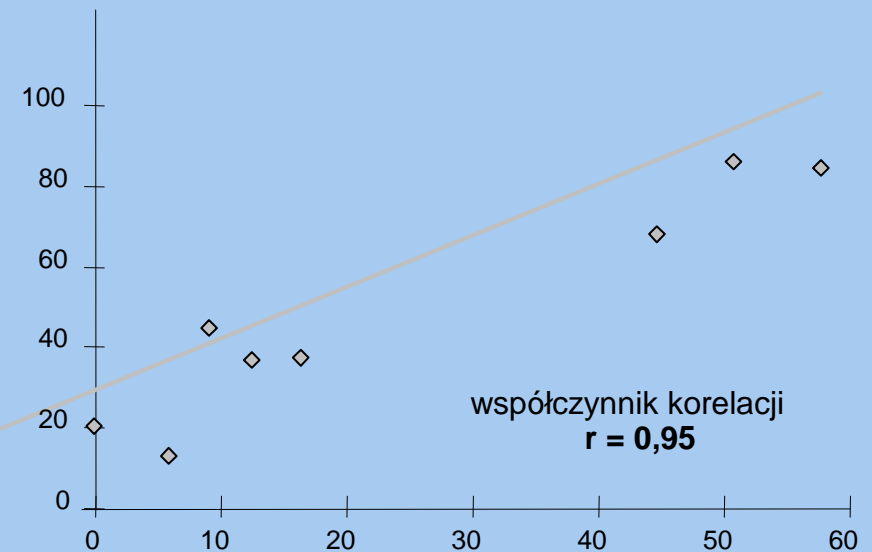

% wskaźnik umiędzynarodowienia autorstwa artykułów

**Realny IF = RIF
(bez samocytowań)
a umiędzynarodowienie
polskich
czasopism geologicznych**

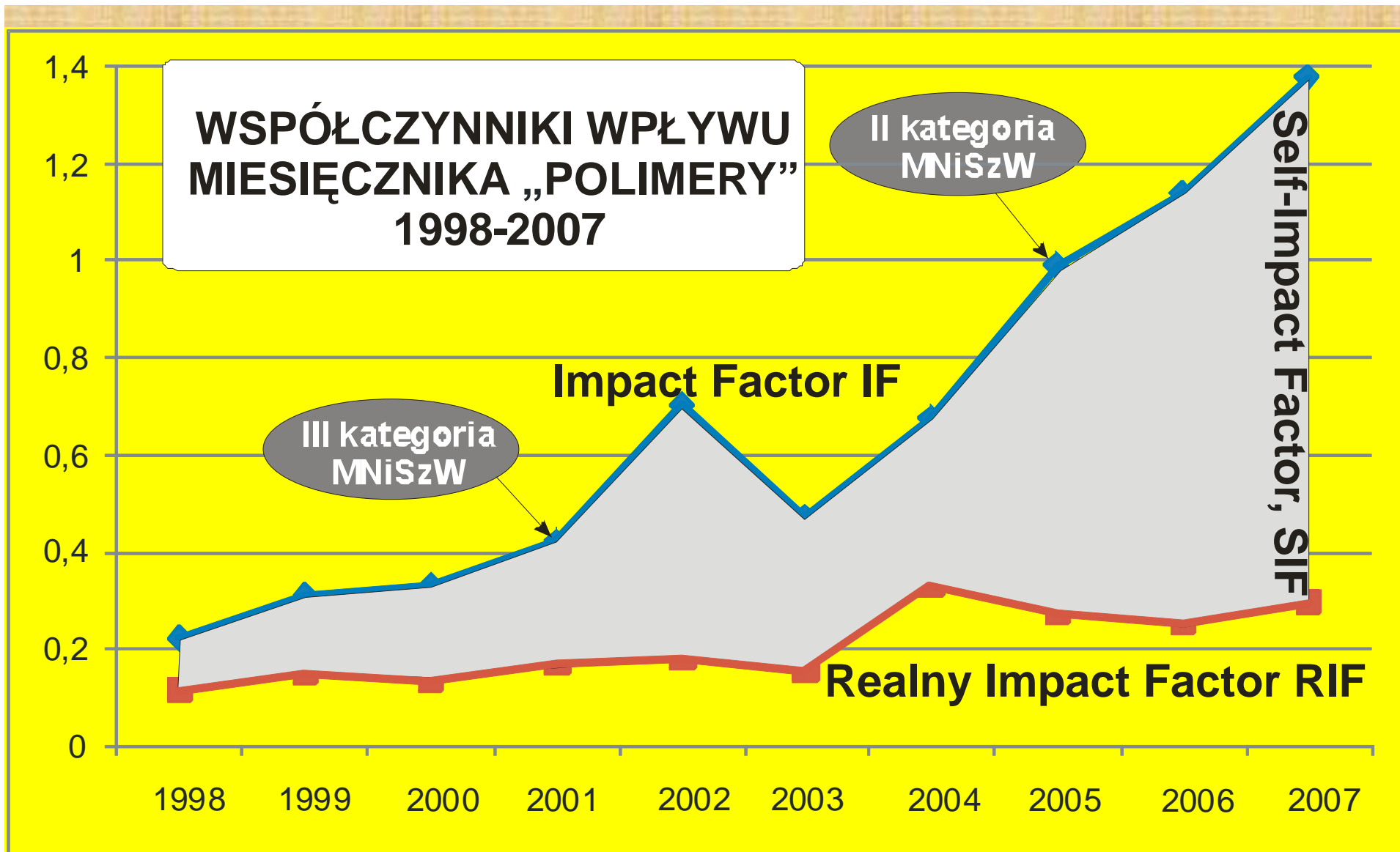
RACKI G., 2003. Komu bliżej do Filadelfii? Przegląd Geologiczny 51, 5, 380-388.

% cytowań zagranicznych

% wskaźnik umiędzynarodowienia autorstwa artykułów

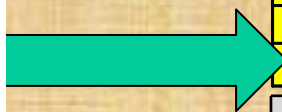

Prawie 80 proc. cytowań impaktowych „Polimerów” w 2007 roku to samo-cytowania, a ich ponad dziesięciokrotny wzrost (z 21 do 221) idzie w parze z rosnącą liczbą cytowanych prac w artykule: średnio z 22,9 w latach 1998–2000 do 27,3 w latach 2005–2007

**Ranking 74 czasopism z Polymer Science według współczynników wpływu
na podstawie Journal Citation Reports 2007
(cieniowaniem wyróżniono czasopisma o podwyższonym wskaźniku samocytowań).**

Lp	Tytuł czasopisma	Impact Factor (IF) 2007	Udział % samocytowań	Realny IF 2007	Realna lp
Kategoria I					
1	„Progress in Polymer Science”	12,809	1,8	12,574	1
2	„Advances in Polymer Science”	5,930	0,4	5,909	2
3	„Macromolecules”	4,411	19,3	3,560	5
4	„Biomacromolecules”	4,169	12,6	3,645	4
5	„Journal of Macromolecular Science – Polymer Reviews”	3,769	0	3,769	3
6	„Journal of Polymer Science A – Polymer Chemistry”	3,529	34,3	2,317	10
7	„Macromolecular Rapid Communications”	3,383	9,0	3,079	7
8	„Polymer Reviews”	3,158	0	3,158	6
9	„Polymer”	3,065	14,4	2,623	9
10	„Macromolecular Bioscience”		6,3	2,653	8
11	„Journal of Membrane Science”		30,3	1,700	15
12	„European Polymer Journal”		10,8	2,006	11
13	„Plasma Processes and Polymers”		21,6	1,671	17
14	„Polymer Degradation and Stability”		22,0	1,616	18
15	„Macromolecular Chemistry and Physics”		6,5	1,912	12
16	„European Physical Journal E”	2,025	6,8	1,887	13
17	„Journal of Bioactive and Compatible Polymers”	1,917	46,4	1,030	34
18	„Journal of Biomaterials Science – Polymer Ed.”	1,862	4,7	1,775	14
19	„Macromolecular Theory and Simulations”	1,792	13,3	1,554	21
Kategoria II					
20	„Synthetic Metals”	1,788	5,8	1,684	16
21–30					
31	„Cellulose”	1,406	13,3	1,219	27
32	„Polimery”	1,376	78,4	0,298	63
Kategoria IV					
58	„Acta Polymerica Sinica”	0,541	57,3	0,231	68

WNIOSKI

1. W ministerialnym rankingu czasopism z listy filadelfijskiej (tzw. listy A) konieczne jest oparcie klasyfikacji punktowej nie na „surowym” IF bezpośrednio z bazy JCR, ale na bardziej wiarygodnym współczynniku RIF – przynajmniej w tych kategoriach tematycznych, gdzie są polskie czasopisma, których redakcje zbyt często (jak się wydaje) ulegają pokusie samocytowań ponad normę światową.

W obecnej sytuacji może dojść do paradoksalnej sytuacji, iż usilnie samocytujące się pismo będzie relatywnie nisko punktowane na liście B (na podstawie RIF), a nieporównywalnie wyżej w kategoriach IF po nobilitowaniu przez Thomson Reuters na listę A.

2. Ministerstwo powinno wreszcie powołać profesjonalny zespół systematycznie monitorujący polskie czasopiśmiennictwo – przede wszystkim w bazach Thomsona Reutersa i Elseviera – oraz publikujący w Internecie pełną dokumentację ocen.

Posłuży to uwiarygodnieniu wykazów czasopism punktowanych i zapobiegnie możliwym wypaczeniom całego systemu parametryzacji przez zwiększenie jego transparentności.